

Tal och språk hos utlandsfödda och flerspråkiga barn med gomspalt

Kristina Klintö

Bakgrund: Barn som föds med läpp-käk-gomspalt (LKG) eller isolerad gomspalt genomgår tidig operation. Trots detta kan nedsatt velofarynxfunktion, dvs. nedsatt förmåga att sluta passagen mellan mun- och näshåla, kvarstå och leda till ett avvikande och svårförståeligt tal. Tidigare studier har visat att svenskspråkiga barn med gomspalt har sämre tal jämfört med barn utan gomspalt. Det finns indikationer på att talet hos svenska barn födda utomlands är sämre än hos svenskfödda barn med gomspalt.

Syfte: Projektets syfte är att öka kunskapen om tal- och språkutveckling hos utlandsfödda och flerspråkiga barn med gomspalt, vilket är viktigt för att ge barnen optimala förutsättningar för god tal- och språkutveckling

Metod: Samtliga fyra studier inom ramen för doktorandprojektet har påbörjats och följer tidigare bifogad tidsplan. För de två registerstudierna har KVB-ansökan godkänts. Ett omfattande datavalideringsarbete för de över 1000 registrerade barnen genomförs i skrivande stund. Alla data måste gå igenom och kontrolleras innan resultaten kan analyseras. De två övriga studierna har fått godkänd etikprövning av Etikprövningsmyndigheten (Dnr 2022- 02584-01) och KVB-ansökan. Efter noggrant planerings- och förberedelsearbete inleddes i augusti rekrytering av 5-åriga barn med LKG till studie 3 och 4. Rekrytering och testning av barnens tal och språk sker löpande.

Resultat: En stor del av resultatarbetet i registerstudier utgörs av omfattande datavalidering, vilket till viss del fortfarande kvarstår. För barn med enkelsidig och dubbelsidig LKG indikerar de preliminära resultaten avseende velofarynxfunktion att fler svenskfödda pojkar och flickor har fullgod velofarynxfunktion jämfört med utlandsfödda pojkar och flickor. För barn födda med isolerad gomspalt syns en liknande skillnad avseende fullgod velofarynxfunktion för svenskfödda flickor jämfört med utlandsfödda flickor. De preliminära resultaten är dock lika för svenskfödda pojkar och utlandsfödda pojkar med isolerad gomspalt. Rekrytering och datainsamling följer tidigare bifogad tidsplan, och har påbörjats i studie 3 och 4. Datainsamling till studie 3 kommer avslutas 2024, och först då kommer analysarbetet påbörjas.

Konklusion/betydelse: De preliminära resultaten indikerar att svenskfödda barn med LKG i större utsträckning har fullgod velofarynxfunktion jämfört med utlandsfödda barn med LKG. Mer djupgående analyser behöver dock genomföras för att kunna dra några säkra slutsatser avseende velofarynxfunktion hos svenskfödda och utlandsfödda barn med LKG samt för att undersöka eventuella samband och förklaringar till skillnaderna. Ytterligare datavalidering behövs också. I det fortsatta resultatarbetet kommer även fler talvariabler samt genomgången logopedisk och kirurgisk behandling undersökas.

Spridning av resultaten

Delstudierna kommer att slutföras enligt tidigare bifogad projektplan, och därefter publiceras i vetenskapliga publikationer, i en avhandling samt vid vetenskapliga konferenser och vid disputation. Resultaten kommer även delges som nyhet på LKG-registrets (läpp-käk-gomspalt-registret) hemsida (<https://lkg-registret.se/>). Studie 1 beräknas publiceras i vetenskaplig tidskrift under 2024 och studie 2 under 2026.